

Asia C-922/19**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

17.12.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin: Hoge Raad der Nederlanden
(Alankomaiden ylin tuomioistuin)**Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:**

13.12.2019

Valittaja:

Stichting Waternet

Vastapuoli:

MG

Pääasian menettelyn kohde

Pääasiassa on kyse oikeusriidasta, jossa ovat vastakkain vesilaitos Stichting Waternet (jäljempänä Waternet) sekä tiettyyn asuntoon muuttanut yksityishenkilö MG ja joka koskee sitä, katsotaanko Waternetin suorittama juomaveden toimitus toimitukseksi, jota ei ole tilattu, ja jos näin on, seuraako siitä, että MG:lle ei ole syntynyt maksuvelvollisuutta.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Tämä SEUT 267 artiklaan perustuva pyyntö koskee ensiksikin direktiivin 97/7/EY 9 artiklan ja direktiivin 2011/83/EU 27 artiklan tulkintaa, kun kyseisiä artikloja luetaan yhdessä direktiivin 2005/29/EY 5 artiklan 5 kohdan ja saman direktiivin liitteessä I olevan 29 kohdan kanssa, ja erityisesti käsitteen ”(juomaveden) toimitus, jota ei ole tilattu” tulkintaa. Senkaltainen toimitus on kielletty sopimaton kaupallinen menettely. Toiseksi kysymys on siitä, ovatko edellä mainitut direktiivin säännökset esteenä sopimuksen syntymiselle.

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Onko kuluttajansuojasta etäsopimuksissa annetun direktiivin 9 artiklaa ja kuluttajan oikeuksista annetun direktiivin 27 artiklaa luettuina yhdessä sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin 5 artiklan 5 kohdan ja saman direktiivin liitteessä I olevan 29 kohdan kanssa tulkittava siten, että kyseessä on näissä säännöksissä tarkoitettu juomaveden toimitus, jota ei ole tilattu, kun vesilaitoksen kaupallinen menettely on seuraavanlainen:

(i) vesilaitoksella on lain nojalla (a) sille osoitetulla jakelualueella yksinoikeus ja yksinomainen velvollisuus toimittaa juomavettä vesijohtoverkon välityksellä sekä (b) velvollisuus antaa pyynnöstä julkiseen vesijohtoverkkoon liittämistä ja juomaveden toimittamista koskeva tarjous

(ii) vesilaitos säilyttää kuluttajan asunnon liittymän julkiseen vesijohtoverkkoon sellaisena kuin se oli ennen kuin kuluttaja muutti asuntoon, niin että kuluttajan asunnon vesijohdoissa on paine ja kuluttaja voi siten suoritettuaan aktiivisen ja tietoisien toimen – avattuaan hanan tai suoritettuaan vastaavan toimenpiteen – halutessaan käyttää juomavettä, myös jos hän on ilmoittanut, ettei hän halua tehdä juomaveden toimitussopimusta, ja

(iii) vesilaitos veloittaa kuluttajalta maksun siltä osin kuin kuluttaja on tosiasiallisesti käyttänyt vettä suorittamalla aktiivisen ja tietoisien toimen, siten että käytettävät taksat kattavat kulut ja ovat selkeitä ja syrjimättömiä, mitä viranomaiset valvovat?

2. Ovatko kuluttajansuojasta etäsopimuksissa annetun direktiivin 9 artikla ja kuluttajan oikeuksista annetun direktiivin 27 artikla luettuina yhdessä sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 5 artiklan 5 kohdan ja saman direktiivin liitteessä I olevan 29 kohdan kanssa esteenä sille, että vesilaitoksen ja kuluttajan välille oletetaan syntyneen sopimus juomaveden toimittamisesta, jos (i) kuluttaja, kuten keskivertokuluttaja Alankomaissa, tietää juomaveden toimituksen olevan maksullista, (ii) kuluttaja siitä huolimatta käyttää pitkäaikaisesti ja säännöllisesti juomavettä, (iii) kuluttaja jatkaa juomaveden käyttöä senkin jälkeen, kun hän on saanut vesilaitokselta tervetuliaiskirjeen, laskuja ja maksukehotuksia, ja (iv) kuluttaja ilmoittaa tuomioistuimen annettua luvan asunnon juomavesiliittymän sulkemiseen haluavansa siltäkin tehdä sopimuksen vesilaitoksen kanssa?

Unionin oikeussäännöt, joihin on viitattu

Kuluttajansuojasta etäsopimuksissa 20.5.1997 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/7/EY: 16 perustelukappale, 9 ja 14 artikla

Sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi): 6, 7 ja 17 perustelukappale, 5–9 ja 15 artikla, liitteessä I oleva 29 kohta

Kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU: 60 perustelukappale, 3, 4 ja 27 artikla

Kansalliset oikeussäännöt, joihin on viitattu

Siviililaki (Burgerlijk Wetboek, jäljempänä BW): 7:7 §:n 2 momentti (vanha), 7:7 §:n 2 momentti (nykyinen)

Juomaveden tuotantoa ja jakelua sekä julkisen juomavesihuollon järjestämistä koskevista uusista säännöksistä 18.7.2009 annettu laki (Wet houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening, jäljempänä juomavesilaki): 1, 3, 4, 5, 8, 9 ja 10–13 §

Juomaveden pienkäyttäjien liittymän sulkemista koskevista säännöistä 17.4.2012 annettu infrastruktuuri- ja ympäristöasioista vastaavan valtiosihteerin määräys N:o IENM/BSK-2012/14677 (regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu houdende regels met betrekking tot het afsluiten van kleinverbruikers van drinkwater): 2, 3, 4, 6 §

Juomaveden tuotantoa ja jakelua sekä julkisen juomavesihuollon järjestämistä koskevista säännöksistä 23.5.2011 annettu päätös (Besluit houdende bepalingen inzake de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening)

Eräitä juomaveden, lämpimän hanaveden ja talousveden jakeluun liittyviä asioita koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 14.6.2011 annettu infrastruktuuri- ja ympäristöasioista vastaavan valtiosihteerin määräys N:o BJZ2011046947 (regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en houdende nadere regels met betrekking tot enige onderwerpen inzake de voorziening van drinkwater, warm tapwater en huishoudwater)

Tiivistelmä pääasian tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Kuluttajan muuttaessa asunnon juomavesiliittymää ei Alankomaissa käytännössä suljeta (välittömästi) – ei siinäkään tapauksessa, että pois muuttava asiakas on irtisanonut vesilaitoksen kanssa tekemänsä sopimuksen eikä asuntoon muuttava asukas ole (vielä) tehnyt sopimusta vesilaitoksen kanssa. Tämä käytäntö perustuu

muun muassa vesilaitoksen lakisääteiseen velvollisuuteen noudattaa toimintatapaa, jolla pyritään estämään kuluttajien sulkeminen julkisesta juomavesiverkosta.

- 2 MG on asunut syyskuusta 2012 lähtien Amsterdamissa sijaitsevassa asunnossa (jäljempänä asunto). Muuttaessaan asuntoon hän ei ilmoittautunut uutena asukkaana Waternetille, yritykselle, jolla on juomavesilain nojalla yksinomainen velvollisuus toimittaa juomavettä Amsterdamin kunnan alueella vesijohtoverkon välityksellä, eikä edellinen asukas ilmoittanut muuttaneensa pois asunnosta. Waternet toimitti juomavettä tähän osoitteeseen.
- 3 Asunnon edellinen asukas maksoi juomaveden toimitusta koskevat laskut 31.12.2013 asti.
- 4 Waternet lähetti 12.11.2014 MG:lle niin kutsutun tervetuliaiskirjeen.
- 5 Waternet lähetti 18.11.2014 lähtien MG:lle laskuja, jotka koskivat juomaveden toimitusta 1.1.2014 alkaen.
- 6 MG ei maksanut niitä Waternetin lähettämiä laskuja, jotka koskivat ajanjaksoa 1.1.2014–17.11.2016.
- 7 Waternet nosti kantonrechter in de rechtbank Amsterdamissa (Amsterdamin alioikeuden kantonijaosto) MG:tä vastaan kanteen, jossa se ensisijaisesti vaati toimitetun juomaveden maksamista. Kyseinen tuomioistuin hylkäsi tämän kanteen 4.11.2016 antamallaan tuomiolla.
- 8 Waternet valitti tästä tuomiosta gerechtshof Amsterdamiin (Amsterdamin ylioikeus). Waternet vaati kyseistä tuomioistuinta kumoamaan 4.11.2016 annetun tuomion ja tuomitsemaan MG:n maksamaan ajanjaksona 1.1.2014–17.11.2016 kulutetusta vedestä 283,79 euroa laillisine korkoineen ja kuluineen. Gerechtshof Amsterdam pysytti mainitun tuomion 10.4.2018 antamassaan tuomiossa.
- 9 Waternet teki sen jälkeen kassaatiovalituksen Hoge Raad der Nederlandeniin (Alankomaiden ylin tuomioistuin, jäljempänä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin).

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 10 MG vetoaa pääasiallisesti siihen, ettei hän ole tehnyt Waternetin kanssa sopimusta ja että Waternet on toimittanut hänelle juomavettä, ilman että hän olisi sitä tilannut.
- 11 Waternet esittää ensiksikin, että gerechtshof Amsterdam on tehnyt BW:n 7:7 §:n 2 momentissa (nykyinen) tarkoitettua käsitettä ”toimitus, jota ei ole tilattu” koskevan oikeudellisen virheen. Waternetin mukaan kyseessä ei ole ”toimitus, jota ei ole tilattu”, jos kuluttaja, jonka on katsottava tarvitsevan vettä omassa

asunnossaan, päättää itse kuluttaa vettä käyttäen hyväkseen vesilaitoksen lakisääteistä liittämisen- ja toimittamisvelvoitetta. Tämä pätee joka tapauksessa Alankomaissa, jossa vesilaitos toimii monopoliasemassa hinnoiltaan säännellyillä markkinoilla, joilla ei ole kilpailua, jolloin lähtökohtaisesti kyseessä ei voi olla aggressiivinen kaupallinen menettely. Sitä paitsi on huomattava, että vesilaitoksella ei käytännössä ole mahdollisuutta estää veden käyttöä. Lisäksi Waternet huomauttaa, että BW:n 7:7 §:n 2 momenttia (entinen) ei sovelleta juomaveden toimittamiseen eikä se ole esteenä sille, että juomaveden kuluttaminen johtaa sopimuksen syntymiseen.

- 12 Toiseksi Waternet väittää, että gerechtshof Amsterdam on perusteettomasti katsonut, että Waternetin ja MG:n välille ei ole syntynyt sopimusta. Waternetin mukaan gerechtshof te Amsterdam ei ole ottanut huomioon sitä, että (i) MG tiesi, että juomaveden toimittaminen ei ole ilmaista, (ii) MG on siitä huolimatta käyttänyt juomavettä säännöllisesti lähes neljän vuoden ajan, (iii) MG on jatkanut veden käyttöä saatuaan Waternetin tervetuliaiskirjeen ja sitä seuranneet laskut ja maksukehotukset, ja (iv) tuomioistuimen annettua luvan asunnon vesiliittymän sulkemiseen MG ilmoitti haluavansa siltäinkin tehdä sopimuksen Waternetin kanssa.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteista

Ensimmäinen kysymys

- 13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sen on tutkittava, onko Waternetin kaupallinen menettely sopimatonta sillä perusteella, että kyseessä on juomaveden toimitus, jota ei ollut tilattu.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että senkaltainen toimitus on kielletty BW:n 7:7 §:n 2 momentin (entinen) perusteella, joka on merkityksellinen arvioitaessa ajanjaksoa 1.1.2014–12.6.2014 koskevaa Waternetin vaatimusta, ja BW:n 7:7 §:n 2 momentin (nykyinen) perusteella, joka on merkityksellinen arvioitaessa 13.6.2014 alkanutta ajanjaksoa koskevaa Waternetin vaatimusta. Toimitukset, joita ei ole tilattu, ovat lisäksi kiellettyjä direktiivin 2005/29/EY 5 artiklan 5 kohdan ja kyseisen direktiivin liitteessä I olevan 29 kohdan, direktiivin 97/7/EY 9 artiklan sekä direktiivin 2011/83/EU 27 artiklan perusteella.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selvittää, että kyseisellä juomaveden toimituksella on seuraavat tunnusmerkit:
- 1) Waternetillä on lain nojalla jakelualueellaan yksinoikeus ja yksinomainen velvollisuus toimittaa juomavettä vesijohtoverkon välityksellä
  - 2) Waternet on lain nojalla velvollinen antamaan pyynnöstä julkiseen vesijohtoverkkoon liittämistä ja juomaveden toimittamista koskevan tarjouksen

- 3) Waternet jätti käyttöön MG:n asunnossa jo olleen liittymän julkiseen vesijohtoverkkoon. Asunnon vesijohtoihin jäi näin ollen paine ja MG saattoi halutessaan käyttää juomavettä, myös ilmoitettuaan, ettei hän halunnut tehdä juomaveden toimittamista koskevaa sopimusta, ja
  - 4) Waternet laskutti MG:n käyttämän juomaveden laissa säänneltyjen taksojen mukaisesti.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sen alustavan arvion mukaan kysymykseen, onko kyseessä juomaveden toimitus, jota ei ole tilattu, on vastattava kieltävästi. Tuomioistuimen mukaan Waternetin kaupallinen menettely ei nimittäin vahingoita välittömästi keskivertokuluttajan taloudellisia etuja eikä tämä menettely heikennä kuluttajan käyttäytymistä suhteessa juomaveden käyttöön. Waternetin laillisesti toimivien kilpailijoiden taloudellisia etuja ei myöskään vahingoiteta välillisesti, koska Alankomaissa juomaveden toimittamiseen ei liity markkinoita eikä kilpailua. Näin ollen kyseinen toimitus ei ole sellainen kaupallinen menettely, jollaiset direktiivillä 2005/29 pyritään kieltämään.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa lisäksi, että käsiteltävä asia eroaa merkittävästi osin tapauksesta, joka johti 13.9.2018 annettuun tuomioon Wind Tre ja Vodafone Italia (C-54/17 ja C-55/17, EU:C:2018:710) ja joka koskee käsitteen ”toimitukset, joita ei ole tilattu” tulkintaa. Alankomaalaisella kuluttajalla ei nimittäin ole valinnanvapautta juomaveden toimittajan suhteen, kuluja laskutetaan ainoastaan silloin, kun kuluttaja on suorittanut aktiivisen ja tietoisin toimen, ja alankomaalainen keskivertokuluttaja on tietoinen siitä, että juomaveden toimitus on maksullista. Näin ollen mainitulla unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöllä ei ole merkitystä nyt käsiteltävässä asiassa.

Toinen kysymys

- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii lisäksi selvittämään, ovatko edellä mainitut direktiivin säännökset esteenä Waternetin ja MG:n välisen sopimuksen syntymiselle.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että MG tiesi juomaveden toimituksen olevan maksullista, käytti siitä huolimatta juomavettä säännöllisesti lähes neljän vuoden ajan, jatkoi veden käyttöä saatuaan Waternetin tervetuliaiskirjeen ja sitä seuranneet laskut ja maksukehotukset, ja tuomioistuimen annettua luvan asunnon vesiliittymän sulkemiseen ilmoitti haluavansa siltäkin tehdä Waternetin kanssa sopimuksen.